

STANOVANJE
PROF. DR. MARYAN
ZDZIECHOWSKEGA.

PROFESOR DR. MARYAN ZDZIECHOWSKI.

Spisal dr. Leopold Lenard.

Ime moža, katerega danes predstavljamo Slovencem, ni neznano našim rojakom. Postalo je neke vrste simbol, z njim vežemo predstavo neke nove struje v slovanstvu, ki nazunaj še ni dobila konkretnega izraza in jasno izčrtane oblike, ki pa razodeva v sebi mnogo življenjske sile, se kristalizuje vedno bolj in pridobiva privržencev ter je že postala moč, s katero je treba računati med slovanstvom. Nekateri imenujejo to poljsko slovanofilstvo, drugi krakovsko strujo, tretji avstro-slavizem ali celo klerikalni panslavizem. Nobeno teh imen ne izraža struje, ki se razliva iz Krakova in katere simbol je ime profesorja Zdziechowskega.

Ne more se to imenovati poljsko slovanofilstvo v tem pomenu, kot se je slovanofilstvo Aksakova in Katkova lahko imenovalo rusko slovanofilstvo. Njegovi cilji se ne osredotočujejo na poljski narod, ampak objemajo enakomerno in paralelno vse slovanske narode, njegova idejna vsebina pa sega celo daleč čez meje slovanskega sveta. Saj je profesor Zdziechowski sam profesor modernih slovstev na krakovski univerzi in njegovo duševno obzorje objema celotno moderno kulturo ter jo veže s kulturo slovanskih narodov v harmonično skupino. Čisto drugače rusko slovanofilstvo Katkova, Homjakova in Aksakova, čigar cilji so se osredotočevali na Rusijo in ki je samo iskal vezi med drugimi slovanskimi plemeni in ruskim središčem in vsa slovanska plemena podrejal ruski narodnosti, moderno kulturo pa sploh zametal,

hotel ustvariti neko posebno slovansko kulturo na razvalinah poslopja, ki so ga zidali Ivan Grozni in njegovi predhodniki in potomci, to slovanstvo pa obdati s kitajskim zidom od novodobnega zahoda.

Tudi to ni v strogem pomenu krakovska struja. Slučaj, da profesor Zdziechowski prebiva v Krakovu, da se je tu ustanovil slovanski klub in da tu izhaja »Slovanski svet«, je za to še premalenkosten in ni v bistveni zvezi s stremljenjem samim. Krakov je pač iz raznih ozirov najbolj pripravno polje, da se je v njem začela ta struja, ni pa z njo bistveno zvezan.

Interesi Avstrije in stremljenje te struje v slovanstvu se krijejo v mnogih točkah, vendar ne more raditega že eno zaznamenovati drugega.

Neprimerno je tudi govoriti o nekem katoliškem slovanofilstvu profesorja Zdziechowskega v primeri s svobodomiselnim ali s pravoslavnim slovanofilstvom, ki se oglašča od drugih strani. Saj so profesorja Zdziechowskega od raznih strani napadali, da je modernist in pri natančni analizi njegovih nazorov bi bilo res mogoče najti marsikaj, kar bi ne ostalo na rešetu stroge katoliške kritike.

Nepravilno je mnenje, da je slovanofilstvo med Poljaki nekaj novega, kar se šele poraja pod vplivom delovanja profesorja Zdziechowskega. Poljsko slovanofilstvo je tako staro, kakor poljska zgodovina. Z njim so združeni najslavnejši čini in najzanimivejše strani iz poljske zgodovine. V zgodovini poljskega slovanofilstva najdemo imena